

Milena Blažič

Pedagoška fakulteta v Ljubljani

UDK 028.5:373.3(497.12)(049.5)

Bralni in pisni interesi v slovenskih osnovnih šolah¹

Ključna gesla:

bralni in pisni interesi; bralna in pisna obdobja; pravljíčno, realistično in prehodno obdobje, prosti spisi; nove smernice književnega pouka

Izpeljava

Šestdeset otrok iz 2., 5. in 8. razreda osnovne šole je izpolnilo anketo o bralnih in pisnih interesih. Anketa je bila izvedena junija 1994, sodelovalo je 40 deklic in 20 dečkov, starih 8, 12 in 15 let; to so bili učenci 2., 5. in 8. razreda osnovne šole Prežihovega Voranca v Ljubljani² (20 otrok) in Osnovne šole Trebnje³ (20 otrok) ter Pionirske knjižnice⁴ v Ljubljani (20 otrok). Anketa je vsebovala 14 vprašanj o bralnih in pisnih interesih. Potrdila je bralna obdobja (pravljíčno, realistično in prehodno obdobje) in raziskala korelacije med bralnimi in pisnimi interesi. Na koncu članka so podane smernice za književni pouk v novem konceptu osnovne šole v Sloveniji. Spoznanja o neuspešnosti tradicionalno usmerjenega književnega pouka so prinesla v sodobno teorijo korenite spremembe: pouk književnosti naj se osredinja na učence in izhaja iz njihovih posebnih literarnih interesov ob hkratnem upoštevanju otrokovega spoznavnega razvoja.

Literarni interesi

Literarni interesi so posebna vrsta interesov, ki odkrivajo afinitete za branje, raziskovanje in pisanje literature. S stališča književne didaktike in razvojne psihologije lahko govorimo o različnih tipih interesov v okviru razvojnih obdobij otrok v osnovni šoli (od 7. do 15. leta). Kronološka leta otrok uporabljam kot merilo za periodizacijo književnih (bralnih in pisnih) interesov. Literarni interesi v najširšem pomenu so tesno povezani z razvojem osebnosti, z družbenimi, naravnimi in kulturnimi dejavniki.

Vzgoja bralne kulture⁵ je temeljni in dolgoročni cilj pouka književnosti. Bralni interesi učencev so po izbiri besedil trivialni: Victoria Holt, Heinz Konsalik⁶ in Enid Blyton so njihovi najbolj

¹ Referat je bil predstavljen na XIV. trienalnem kongresu Mednarodne zveze za primerjalno književnost (International Comparative Literature Association), 15.-20. avgusta 1994, Edmonton, Kanada, in je sprejet v objavo v kanadsko revijo Reader: Essays in Reader — Oriented Theory, Criticism, and Pedagogy (1995).

² Osnovna šola je v središču glavnega mesta Slovenije (300.000 prebivalcev). Večina učencev ima starše z višjo ali visoko izobrazbo.

³ Osnovna šola Trebnje je šola v majhnem mestu (5.000 prebivalcev), večina staršev anketiranih učencev ima poklicno ali srednjo šolo.

⁴ Pionirska knjižnica je enota Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani.

⁵ V Sloveniji obstaja popularna in razširjena definicija za bralno kulturo: ljubezen do lepe knjige.

⁶ Lavrenčič, Darja: Knjižnica in trivialna mladinska književnost, *Otrok in knjiga* 37, 1994, str. 107-129.

priljubljeni pisci, vendar so se v odgovorih poleg omenjenih znašli tudi Michael Ende, Roald Dahl, Antoine de Saint Exupery in Lev N. Tolstoj. Toda odgovori v anketi razkrivajo, da mlade privlači predvsem ena plast njihovih del — berejo jih, ker imajo zanimivo, napeto, zabavno zgodbo. To pomeni, da so tudi med klasiki najbolj priljubljeni tisti, ki jih je mogoče brati tudi samo na ravni zgodbe. Tudi branje klasične literature je lahko trivialno,⁷ enodimenzionalno, tako da mladi bralec ne zaznava različnih lastnosti besedila. Anketa o bralnih in pisnih interesih torej kaže na trivializacijo literarne recepcije visoke literature — bralnih interesov mladega bralca.⁸

Literarni razvoj

Bralni⁹ in pisni¹⁰ razvoj potekata v treh dobah:

- I. pravljíčna doba, od 4./6.¹¹ do 8./9. leta (1.in 2. r.);
- II. realistična doba, od 9./10. do 12. leta (3., 4. in 5. r.);
- III. prehodna doba, od 13. do 15. leta (6., 7. in 8. r.).

I. Pravljíčno obdobje — izidi

Bralni oziroma receptivni interes otrok v tem obdobju je izrazito čustven in domišljíjski. V času od 4. do 6. leta otroku besedila pripovedujemo ali beremo, okoli 7. oziroma 8. leta pa otrok prehaja v drugi del pravljíčnega obdobja, ko začenja brati sam. Okoli 7. oz. 8. leta otrok bere že popolnoma samostojno. S pomočjo knjig se preseli in neznan, pravljíčni svet, ki ga spodbuja tudi k »pisni« ustvarjalnosti s podobno tematiko. S knjigami intenzivno osvaja nove jezikovne in izrazne možnosti. V tem času napreduje tudi njegov spoznavni razvoj, spoznava nekatere vzročne zveze ter družbene norme.

Na dan ti otroci povprečno 2 uri in 45 minut gledajo televizijo, berejo pa 1 uro in 20 minut, ker jih zanima (1), ker jim je dolgčas (2) in ker jih veseli (3).

V anketi so učenci 2. razredov našli 55 naslovov najbolj priljubljenih knjig:

1. pravljíce jih je omenilo 73 % (slovenske ljudske, klasične, avtorske, fantastične in sodobne pravljíce): Jacob in Wilhelm Grimm, Hans C. Andersen, Carlo Collodi, Kajetan Kovič, Josip Ribičič;
  2. sodobno prozo jih rado bere 13 % (realistične, fantastične pripovedi): Astrid Lindgren: Pika Nogavička, Ronja razbojniška hči;
  3. pustolovska proza zanima 7 % otrok (pustolovske zgodbe): Enid Blyton: Pet prijateljev, Skrivnosti;
- stripi in knjige o naravi privlačijo 7 % otrok.

Motivacije za pisanje spisov so: zabavno je, učiteljica jih je navdušila zanje in radi berejo takšne zgodbe (drugi odgovori 16,7 %).

V anketi so našli tudi naslove prostih spisov oziroma teme, na katere so radi pisali v šoli (58 naslovov):

1. doživljajske teme 24 % (živali): Pes in mačka, (Moja) najljubša žival ...
2. domišljíjske teme 22 % (pravljíčne, znanstvenofantastične, pustolovske): Ostržek, Drečček in trije Marsovčki,¹² Skrivnostna hiša ...

⁷ Krakar - Vogel, Boža: Književna kultura in pouk književnosti, *Otrok in knjiga*, 37, str. 77-82, 1994.

⁸ Krakar - Vogel, Boža: prav tam.

⁹ Kordigel, Metka. Bralni razvoj, vrste branja in tipologija bralcev, *Otrok in knjiga*, 1990, št. 29-30, 31-32, str. 5-42, str. 21.

¹⁰ Blažič, Milena: Kreativno pisanje, str. 35-40, Ljubljana, 1992.

¹¹ Predšolsko obdobje ni predmet te analize in je v članku omenjeno le, kolikor se navezuje na začetno šolsko obdobje.

¹² Naslov istoimenske knjige Vida Pečjaka, odlomek besedila je tudi v slovenskem berilu za 2. razred.

3. sodobne teme 34 % (narava, okolje): Letališče, Ura, Vrt ...
ter druge teme 20 %.

Motivacije za pisanje spisov so: zabavno je (50 %), učiteljica jih je navdušila zanje (16,7 %) in radi berejo takšne zgodbe (16,7) — drugi odgovori (16,7 %).

Poglavitne teme oziroma naslovi, o katerih učenci ne marajo pisati prostih spisov (navedenih 40 tem), so:

1. doživljajske teme 35 % (narava, okolje, ekologija): Vremenska napoved, Zelenjava se predstavi, Vrt ...
  2. doživljajske teme 25 % (živali): Moja najljubša žival, Moja¹³ mačka, Muca ...
  3. doživljajske teme 18 % (družina, dom, igrače): Moja družina, Moje stanovanje, Moja (najljubša) igrača ...
- ter 9 drugih tem (22 %).

Razlage, zakaj ne marajo pisati tovrstnih prostih spisov, so napisali takole: ker so dolgočasni, težki, niso mi všeč in so »bedni«.

V anketi so na vprašanje, na katere naslove oziroma teme bi rad pisali proste spise, napisali 48 tem:

1. pravljичne teme 17 %: Palčki v čudežni deželi, Dobra vila, čarovnica in princesa ...
  2. domišljjske teme 25 % (znanstvenofantastične in pustolovske): O vesolju, O zvezdah, O dinozavrih ...
  3. doživljajske teme 50 % (o sebi, živalih, okolju): Moj rojstni dan, Moja muca, Moja ulica ...
- ter 8% drugih tem.

Radi bi pisali o teh temah, ker so jim všeč, so zanimive, jim krajšajo čas, ker radi berejo takšna besedila (16,7 %) in ker so »lepi« naslovi. Večina učencev meni, da imajo v šoli dosti priložnosti pisati proste spise s temi naslovi.

II. Realistično — robinzonsko obdobje — izidi

V realističnem obdobju učence zanima dejanskost (sedanjost), zgodovina (preteklost) in znanstvena fantastika (prihodnost). Dogajanje je postavljeno v realno okolje, glavni lik je bralčev vrstnik ali skupina vrstnikov, razvrščena okoli izstopajočega posameznika njegovih let. To je tudi obdobje bralne mrzlice, ko mladi bralci knjige kar »požirajo« in hlastno berejo. Če je v besedilu opis pokrajin in razpoloženja, ga izpustijo, svojo pozornost pa usmerijo k zgodbi. V tem času začnejo odkrivati kriminalke, znanstvenofantastično literaturo in grozljivke. Televizijo gledajo zato, ker jih zanima, ker jim je dolgčas ali jih veseli. Na dan gledajo televizijo povprečno 1 uro in 30 minut, berejo pa povprečno 1 uro in 40 minut.

Najrajši berejo¹⁴ naslednje knjige (našteli so 63 naslovov):

1. pustolovska proza 48 % (pustolovske zgodbe): Tomas Brezina, Maria Gripe, Enid Blyton, Bogdan Novak, Karl May;
  2. domišljjska proza 17 % (domišljjske in fantastične zgodbe): Roald Dahl, Michael Ende, Jules Verne;
  3. sodobna proza 16 % (realistične zgodbe): Astrid Lindgren, Erich Kastner, Anton Ingolič
- ter 12 drugih naslovov (19 %).

Na naslednje teme oziroma naslove pišejo z veseljem (56, tu le nekaj primerov):

¹³ Pri vnašanju odgovorov ankete sem opazila, da otroci velikokrat uporabljajo svojilni zaimke MOJ; iz tega lahko sklepamo, da bi radi govorili o sebi in svojih najbližjih. V 5. razredu bi o sebi še rajši govorili, čeprav v 8. r. ravno obrnjeno — o tem ne bi govorili.

¹⁴ 20 učencev 2. r. in 24 avtorjev; 20 učencev 8. razreda je od 60 knjig navedlo poleg naslova le 6 avtorjev. Tudi to dejstvo potrjuje bralno mrzlico v robinzonskem obdobju in trivialno branje literature v 8. razredu.

1. domišljajske teme 45 % (domišljajske, fantastične teme): Čudežni svinčnik, Potovanje v vesolje, Povabili so me na planet ...
2. družbene doživljajske teme 18 % (dom, družina, šola): Moj dom, Moja mama, Moja prva knjiga ...
3. naravne doživljajske teme (živali in narava) 14 %: Moje živali, Moje počitnice ... ter 23 % drugih tem.

Učenci radi pišejo proste spise s takšnimi naslovi, ker jim je to zabavno, ker so naslovi zanimivi, ker radi berejo takšne zgodbe in lahko uporabijo svojo domišljijo (25,8 %).

Učenci ne marajo pisati spisov na naslednje naslove (našteli so jih 42):

1. domišljajske teme¹⁵ 45 % (pravljicne, fantazijske, pustolovske): Čudežni svinčnik, Z Alico v čudežni deželi, Dežna kapljica ...
2. družbene doživljajske teme¹⁶ 29 % (šola, dom, mesto): V petem razredu, Naše mesto, Okolica naše hiše ...
3. dogodkovne doživljajske teme 14 % (teme »zaprtega« tipa o nesreči, kraji, laži ipd.): Povzročil sem nesrečo, Prometna nesreča, Laž ... ter 12 % drugih tem.

Spisov na takšne naslove ne marajo pisati, ker so obvezni, ker so teme domišljajske, naslovi so nezanimivi in žalostni. Radi pa bi pisali na naslednje naslove oziroma teme (53, nekaj primerov):

1. domišljajske teme 44 % (vesolje, preteklost, prihodnost, pustolovščine): Potovanje skozi čas, V podmorskem gradu morske deklice, Na znamki okoli sveta ...
2. družbene doživljajske teme 28 % (o sebi, šola, knjige): Moj brat, O sošolcu, Moje prebrane knjige. V svetu knjig ...
3. naravne doživljajske teme 12 % (narava, živali, šport): Moje življenje z živalmi, Življenje v naravi, O plavanju ... med drugimi temami (16 %) so omenili, da bi radi pisali o ljubezni.

Na vprašanje, zakaj bi radi pisali o teh temah, so odgovarjali takole: ker je tema zanimiva, ker je izvirno, ker jih veseli pisati o potovanjih, ker bi opisali svoja doživetja, ker menijo, da bi bilo lepo, in ker radi berejo literaturo s podobno vsebino (25,8). Večina anketirancev 5. r. meni, da v šoli nimajo dosti priložnosti pisati spisov in da pišejo doma.

III. Prehodno obdobje — izidi

Tretje obdobje je tako imenovano prehodno obdobje od 12. oz. 13. do 15. leta (individualno lahko traja tudi do 18. leta), ko naj bi mladostnik postal bralec literature za odrasle. Posameznik izstopi iz vrstniške »klape« in sreča partnerja, ki je v središču dogajanja. Posameznik v družbi, njegov spopad z družbo, nerazumevanje, ki ga družba kaže do njegovih idej, in ljubezenska čustva — to so teme, ki mladostnika privlačijo v knjigah. Na tej točki se začne mladi bralec odpirati literaturi za odrasle — spopad posameznika (mladostnika) z družbo je osrednja tema marsikaterega romana. Večina mladih bralcev bere prozo (95 %), redki poezijo (5 %). Knjige so jim nadomestilo za »veliko« življenje, ki jim še ni dostopno. Eden izmed razlogov za krizo branja je zagotovo v tem, da je fikcija velikega sveta veliko bolj dostopna prek televizije; gledajo jo povprečno gledajo 1 uro in 45 minut, zato ker jim je dolgčas in ker jih veseli. Na dan berejo povprečno 1 uro in 35 minut.

Mladi bralci radi berejo naslednje knjige (navedli so 60 naslovov):

1. pustolovska proza 40 % (ljubezen, zgodovina, pustolovščine): Victoria Holt, Karl May;
2. domišljajska proza 32 % (domišljajske in znanstvenofantastične teme): Michael Ende, Roald Dahl,

¹⁵ Presenetljiv podatek, da marajo in ne marajo pisati na iste naslove oz. teme. Verjetno bi bilo treba vzrok poiskati v (ne)primerni motivaciji, diferenciacijibralnega in pisnega okusa ter razvojnih posebnostih.

¹⁶ Te teme se pojavljajo v slovenski šolski praksi redno in so postale pravi stereotip, ki se prenaša iz razreda v razred, in iz generacije v generacijo, zato tudi učenci ne marajo pisati na te teme.

Douglas Adams;

3. sodobna proza 7 % (realistične, pustolovske zgodbe):¹⁷ Bogdan Novak, Enid Blyton, Erich Kastner ...

ter druge knjige, med njimi L. N. Tolstoj, Alexander Dumas, Douglas Adams, Agatha Christie in poezija (1 oziroma 5 %).

Nekaj primerov tem oziroma naslovov spisov (44), ki so jih pisali z veseljem:

1. doživljajske teme 34 % (spomini na šolo): Spomin na osnovno šolo, Moj prijatelj, Končni izlet ...
  2. domišljajske teme 25 % (prihodnost, fantastika): Časovni stroj me je ponesel v ..., Bila sem dobra vila, Zvezda na nebu se je utrnila ...
  3. refleksivne teme (razmišljanje o življenju) 20 %: O prihodnosti, Kri rešuje življenje, Kdor hoče videti, mora gledati s srcem¹⁸
- ter 21 % drugih tem, npr. opis reke, gozda ipd.

Učenci 8. razredov so našli 42 tem¹⁹ in naslovov, na katere ne marajo pisati:

1. šolske doživljajske teme 45 % (šola, slovo od šole, počitnice): Zimske počitnice, Osem let je minilo, Spomini iz šolskih klopi ...
  2. osebnoizpovedne teme 24 %: Katere stvari delajo družino srečno,²⁰ Kazen je koristna,²¹ List iz mojega dnevnika ...
  3. domišljajske teme 12 % (fantastične, pustolovske teme): Časovni stroj me je ponesel v ..., Če bi bil bogat, Če bi bila šolska torba ...
- ter 19% drugih tem.

Najpogostejši motivi, zakaj ne marajo tovrstnih spisov, so: (1) dolgočasni so, (2) ne spodbujajo jih k pisanju, (3) niso jim všeč in neradi pišejo.

Naslovi spisov oziroma tematski sklopi, na katere bi radi pisali (našli so jih 42):

1. refleksivne in ljubezenske teme 52 %: Moja mladost, Prva ljubezen, Moja prihodnost, Kaj je smisel življenja ...
  2. domišljajske teme 34 % (znanstvenofantastične in pustolovske): Romeo in Julija v vesolju, Če bi živela 1000 let kasneje, Pet tisoč metrov pod zemljo;
  3. pisanje o vzornikih 5 %: Najboljši igralec, Najljubši film ...
- ter 9 % drugih tem. Najpogostejši motivi, zakaj bi radi pisali na te teme, so: zanimivost, privlačnost, razširjajo spoznanja.

Sklepi

Izidi ankete o bralnih in pisnih interesih nakazujejo več smeri.

1. Preseganje večinoma trivialnih književnih interesov z novimi motivacijskimi metodami za branje zahtevnejše literature ter uvajanje metod izkušenskega učenja. Učenec, ki je motiviran za branje in ki rad bere, dejavno sodeluje z branjem kot aktivno izkušnjo, pri pouku jo primerja z drugimi bralnimi izkušnjami, premišljuje o njej, jo preverja in dopolnjuje z novim vedenjem:

¹⁷ Presenetljiv podatek, ker se iste knjige pojavljajo v prejšnjem bralnem obdobju. Ta podatek si lahko razlagamo s tem, da so pozneje odkrili te knjige (ki so novejšega nastanka), in s tem, da je prišlo do diferenciacije branja. Druge knjige se pojavljajo s frekvenco odgovorov 1.

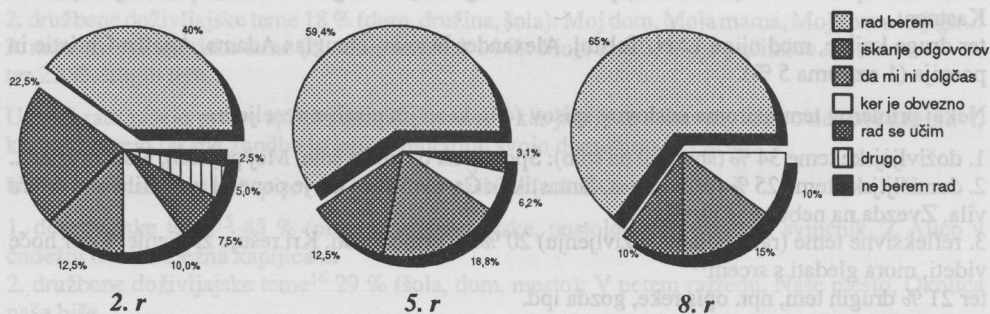
¹⁸ Vodilna misel iz »Malega princa« A. de S. Exuperyja.

¹⁹ Učenci 2. razredov so k vprašanju v anketi imeli le 2 komentarja, učenci 5. razredov 6 komentarjev in učenci 8. razredov 17 komentarjev. Samo po sebi je to zgorev podatek o diferenciaciji bralnega in pisnega okusa in o večji kritičnosti mladih — skoraj odraslih bralcev.

²⁰ Primer teme »zaprtga« tipa, ki se pojavlja tudi ob koncu 20. st., čeprav je bila značilna za proste spise konca 19. stoletja.

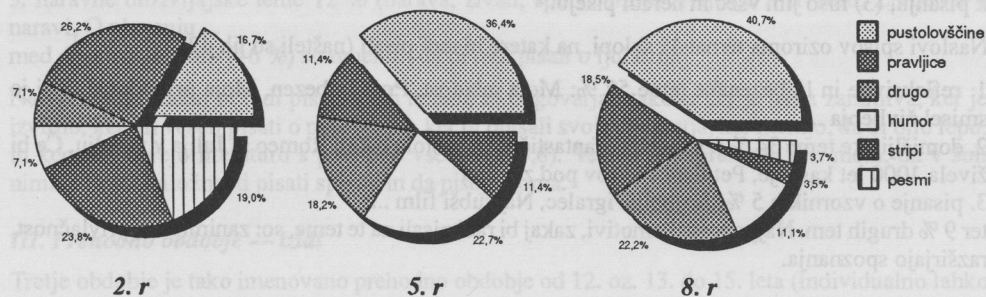
²¹ Primer teme »zaprtga« tipa, ki se pojavlja tudi ob koncu 20. st., čeprav je bila značilna za proste spise konca 19. stoletja.

Motivacija za branje

2. Mladi bralci v 2., 5. in 8. r. najrajši berejo pustolovske knjige, pravljice in druge knjige (znanstveno fantastiko, kriminalke), stripe in knjige s humorjem. Zato bi bilo smiselno obravnavati poleg obveznih zvrsti literature tudi tiste, ki so mlademu bralcu všeč in ga motivirajo za nadaljnje branje ter pisanje, a hkrati razvijajo literarno občutljivost in širijo literarno znanje:

Zvrst literature

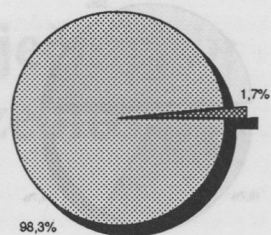
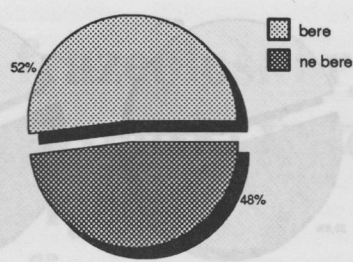
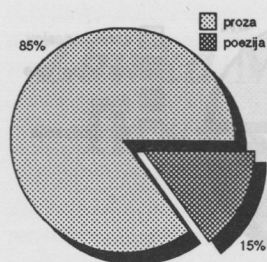
3. Preseganje trivialnega branja klasične literature s širjenjem književnega znanja in približevanje učnega načrta bralnim interesom mladih bralcev; branje trivialne in netrivialne literature, pogovori o prebranem, širjenje literarnega znanja. Mladi bralci 2., 5. in 8. r. berejo v 98 %, ne bere le 2 % iz 2. razreda,²² medtem ko med odraslimi bralci 48 %²³ ne prebere niti ene knjige na leto. Očitno pri odraslih bralcih ni prišlo do preskoka iz trivialnega v netrivialno branje in do odkrivanja globljih pomenov literarnih besedil. Ne smemo zanemariti vpliva televizije, filmov, stripov in videospotov, reklam, besedil popevk, ki odraslemu, pa tudi nekaterim mladim bralcem, nadomeščajo kulturne potrebe.

²² Mislim, da ti otroci ne obvladajo dovolj tehnike branja in da je to poglaviti razlog, zakaj ne berejo.

²³ Rupel, Dimitrij: Branje knjig in vrednote, v: Kocijan, Gregor, idr.: Knjiga in bralci III., Ljubljana, 1985, str. 25.

Proza — poezija

Bere — ne bere

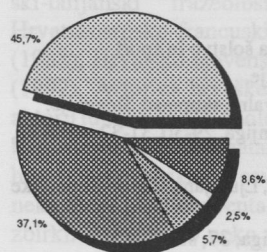

Odrasli

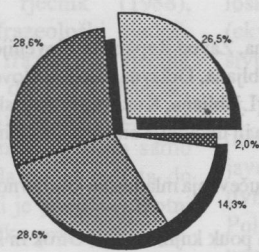
Učenci

4. Večje prilagajanje šolskega bralnega repertoarja književnim interesom učencev. Učencem 2., 5. in 8. r. so knjige zelo dostopne, dobijo jih v šolski knjižnici (30 %), doma (29 %) in v mestni (pionirski) knjižnici (25 %). Učenci med obravnavanimi besedili pogrešajo več tistih s privlačno pustolovsko, ljubezensko, zgodovinsko in domišljjsko tematiko; to je kritika šole.

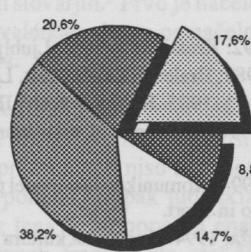
Kje dobiš knjige?

2. r

5. r

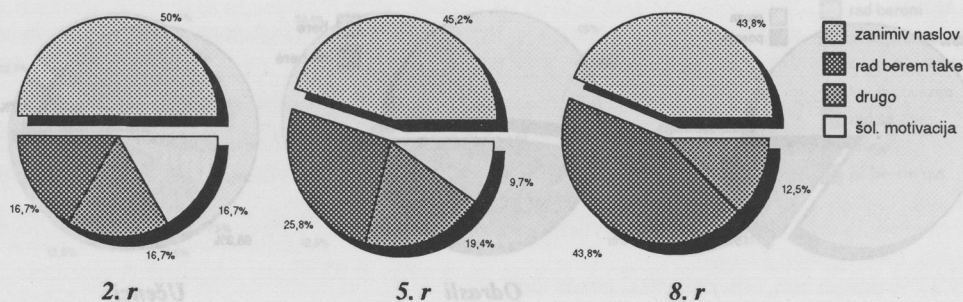

8. r

5. Razvijanje književnih zmožnosti (razvijanje bralnih in pisnih zmožnosti) — razvijanje kreativnega pisanja. Učenci 2., 5. in 8. r. radi pišejo spise, ker so zabavni (47 %), ker radi berejo taka besedila (26 %) in ker jih učiteljica navduši (10 %). 17 % otrok je navedlo druge razloge (radi pisno razmišljajo, radi se kaj naučijo in 5 % učencev ne mara pisati prostih spisov. Šolska motivacija oziroma uvodna motivacija pri književnem pouku bi morala igrati pomembnejšo vlogo, kot jo ima zdaj (le 16 %, 9 % in 12 % v 2., 5. in 8. razredu).

6. Pri anketni nalogi »Napiši naslove treh prostih spisov, na katere si/nisi rad pisal in na katere bi rad pisal« naletimo na zanimiv paradoks: hkrati radi in neradi pišejo na iste naslove oziroma teme. Menim, da je poglavitni vzrok v didaktični neusposobljenosti za poučevanje književnosti. Z atraktivnejšimi metodami, sodobnejšim pristopom in tehtnejšo motivacijo za pisanje prostih spisov bi veliko več naredili. To kaže tudi na premajhno fleksibilno diferenciacijo in individualizacijo pri književnem pouku ter na neupoštevanje bralnega in pisnega interesa ter okusa mladih bralcev in »mladih piscev«.

Motivacija za branje

Treba bi bilo preiti od večinoma pasivnih, ekstenzivnih in reprodukcijskih metod in ciljev poučevanja k aktivnim metodam in dejanskemu stiku z leposlovjem v šoli (na vseh temeljnih spoznavno-sprejemnih stopnjah doživljanja, razumevanja, vrednotenja in izražanja). Učencem dajmo priložnost, da se izrazijo z ustvarjalnostjo, ne pa z agresivnostjo.

Literatura

Blažič, Milena, 1992: Kreativno pisanje, Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
 Grosman, Meta, 1989: Bralec in književnost, Ljubljana, Državna založba Slovenije.
 Kocijan, Gregor (idr.), 1985: Knjiga in bralci III, Ljubljana, Kulturna in Raziskovalna skupnost Slovenije.
 Kordigel, Metka, 1990: Bralni razvoj, vrste branja in tipologija bralcev, *Otrok in knjiga*, 29-30, 31-32, str. 5-42, str. 21.
 Kordigel, Metka, 1994: Komunikacijski model poučevanja mladinske književnosti, Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
 Krakar - Vogel, Boža, 1994: Književna kultura in pouk književnosti, *Otrok in knjiga*, 37, str. 77-82.
 Krakar - Vogel, Boža, 1991: Skice za književno didaktiko, Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
 Lavrenčič, Darja, 1994: Knjižnica in trivialna mladinska književnost, *Otrok in knjiga*, 37, str. 107-129.
 Žagar, France, 1992: Šolske besedilne vrste, Maribor, Založba Obzorja.

Milena Blažič

UDK 028.5:373.3(497.12)(049.5)

SUMMARY

READING AND WRITING INTERESTS IN SLOVENE PRIMARY SCHOOLS

The author discusses reading and writing interests at three stages of child development in the primary school period: fairy-tale, realistic and transitional. An empirical study was carried out to establish reading and writing characteristics of Slovene primary-school pupils. The results were used to establish guidelines for teaching literature in primary schools which would be pupil-centred and would exploit their specific reading

and writing interests: (1) surpassing prevailingly trivial interests by introducing new methods of motivation, (2) critical reading of literature, (3) ways of reading trivial and non-trivial literature and expanding the pupils' knowledge of literature, (4) adapting the syllabus to the pupils' literary interests, (5) more emphasis on motivation in teaching literature, and (6) introduction of more contemporary topics into teaching literature.